

Generell bevæpning av norsk politi

Kriminalitetsforebyggende eller fryktskapene?

En teoretisk oppgave

BACHELOROPPGAVE (OPPG300)

Politihøgskolen

2016

Kand.nr : 502

Antall ord: 6 129

Innholdsfortegnelse

1.0 INNLEDNING OG BAKGRUNN	3
1.1 PROBLEMSTILLING	4
1.2 AVGRENSNING	4
1.3 BEGREPSAVKLARING	4
1.3.1 Kriminalitetsforebyggende	4
1.3.2 Generell bevæpning	4
1.4 OPPGAVENS STRUKTUR	4
2.0 METODE	5
2.1 EN TEORETISK OPPGAVE	5
2.2 VALG AV PENSUM	5
2.3 KILDEKRITIKK	6
2.4 MIN FORFORSTÅELSE	6
3.0 ET HISTORISK TILBAKEBLIKK	7
4.0 TEORI OG DRØFTING	8
4.1 LOKALORIENTERT POLITIARBEID	9
4.1.1 Politiet skal være desentralisert	9
4.1.2 Et godt samarbeid med publikum	10
4.1.3 Skape opplevd trygghet	12
4.2 SITUASJONELL FOREBYGGING	15
4.2.1 Vil generell bevæpning fungere som et tiltak i situasjonell forebygging?	16
5.0 AVSLUTNING	18
6.0 LITTERATURLISTE	20
6.1 SELVVALGT PENSUM	22

1.0 Innledning og bakgrunn

Bevæpning av norsk politi har tidvis preget nyhetsbildet de siste to årene. Bakgrunnen for dette er at den 21. november 2014 ble besluttet, av Justisdepartementet i samråd med Politidirektoratet, at norsk politi skulle bevæpnes. Bevæpningen kom som en følge av en økt terrortrussel mot landet. Den var midlertidig og ble satt til fire uker. Bevæpningen viste seg imidlertid å bli forlenget en rekke ganger, og ble først avsluttet 3. februar 2016 (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014).

Norsk politi har aldri vært generelt bevæpnet. Det har kun blitt gitt bevæpningsordre i ekstraordinære situasjoner (Knutsson, et al., 2005). Mange oppfattet nok at den midlertidige bevæpningen var første steg mot en permanent generell bevæpning av norsk politi. Dette bidro muligens til den store oppmerksomheten saken fikk.

Motstanderne av generell bevæpning argumenterer med at det vil føre til at politiet mister sitt sivile preg (Bevæpningsutvalget, Politiets fellesforbund 2011). Ideen om at Norge skal ha et ”mykt politi” vil etter deres mening bli knust. I perioden med midlertidig bevæpning ble det dessuten avfyrt enkelte vådeskudd i forbindelse med tømme- og ladeprosedyrer. Dette brukes også som et argument for at det ikke er trygt at politiet bærer våpen. Tilhengere av et bevæpnet politi bruker raskere responstid, bedre beredskap og økt sikkerhet både for publikum og politi som argumenter (Bevæpningsutvalget, Politiets fellesforbund 2011). Argumentene blir ofte dramatisert med tenkte situasjoner hvor et ubevæpnet politi vil ha problemer med å løse oppdraget på en god og sikker måte. Mitt personlige inntrykk er imidlertid at debatten i media er preget av delvis usaklige argumenter og lite forskningsbasert fakta.

Da den midlertidige bevæpningen ble innført var jeg i praksis på en politistasjon i Nord – Norge. Her var det mange som ønsket bevæpningen velkommen. Det ble nesten utelukkende snakket om hvorfor bevæpning var bra, ikke bare for politiet selv, men også for befolkningen. Denne argumentasjonen gikk videre enn den spesifikke terrortrusselen som var rettet mot Norge. Dette fikk meg til å undre over hvorfor norsk politi i utgangspunktet var ubevæpnet, også ettersom Politiets fellesforbund og dermed flertallet av de fagforente politiansatte hadde det samme standpunktet. Jeg bestemte meg for at dette var noe jeg ville undersøke nærmere.

1.1 Problemstilling

På bakgrunn av det som er nevnt innledningsvis har jeg valgt følgende problemstilling for denne oppgaven: *Vil en generell bevæpning av Norsk politi virke kriminalitetsforebyggende?*

1.2 Avgrensning

Fokuset i denne oppgaven er norsk politi. Politiet i andre land vil kun bli nevnt for å underbygge enkelte argumenter. Drøftelsen er basert på teoriene om lokalorientert politiarbeid og situasjonell forebygging. Fokuset i drøftelsen er om en generell bevæpning vil virke kriminalitetsforebyggende og hvordan den vil påvirke publikum. Oppgaven er derfor publikumsrettet. Hvorvidt en generell bevæpning vil øke tryggheten til tjenestepersonene vil således ikke bli drøftet.

1.3 Begrepsavklaring

1.3.1 Kriminalitetsforebyggende

Kriminalitetsforebyggende arbeid innebærer å være i forkant og hindre at noe negativt skjer. Det vil si at det arbeides proaktivt for å forhindre lovbrudd eller snu en skjev utvikling. Ved å være tilgjengelig i lokalsamfunn og samarbeide med publikum og andre aktører i samfunnet vil man kunne gjenopprette trygghet og øke livskvaliteten til innbyggerne. Med kriminalitetsforebyggende arbeid vil man bidra til å utgjøre en forskjell (Lie, 2015).

1.3.2 Generell bevæpning

Generell bevæpning innebærer at politiet under tjeneste til en hver tid vil være bevæpnet med pistol. Pistolen vil bæres i et hylster som polititjenestepersonene har festet på hoften. Pistolhylsteret vil være synlig for publikum. Med politi menes alt godkjent innsatspersonell.

1.4 Oppgavens struktur

I kapittel 2 vil jeg beskrive hvilken metode jeg har brukt for å drøfte og besvare min problemstilling. Her vil jeg også omtale min forforståelse av problemstillingen. Jeg vil også vise til hvilket pensum som er brukt i oppgaven, inkludert en kildekritikk. I kapittel 3 følger et historisk tilbakeblikk på bevæpning i norsk politi. Deretter vil jeg i i kapittel 4 ta for meg relevant teori og drøfte hvorvidt generell bevæpning kan virke kriminalitetsforebyggende. Først vil lokalorientert politiarbeid bli redegjort for og drøftet. Deretter vil det samme bli gjort for

situasjonell forebygging. Det vil altså være en gjennomgående drøftelse av de ulike tiltakene. Tilslutt vil jeg oppsummere oppgaven i kapittel 5 og avslutte med en litteraturliste.

2.0 Metode

Metode kommer fra det greske ordet *methodos* som betyr å følge en bestemt vei for å nå et mål. En metode er altså en fremgangsmåte for å komme fram til ny kunnskap (Johannessen, Tufte, & Christoffersen, 2011).

2.1 En teoretisk oppgave

Jeg har valgt å belyse problemstillingen gjennom eksisterende teorier og kunnskap. Dette er altså en teoretisk oppgave. Ettersom norsk politi ikke har vært generelt bevæpnet utover den midlertidige bevæpningen mellom november 2014 og februar 2016, ville det ha vært vanskelig å samle inn tilfredsstillende data til en empirisk undersøkelse. En teoretisk oppgave fremstod derfor som et naturlig valg.

For å finne informasjon til oppgaven startet jeg med å søke i Politihøgskolens bibliotek gjennom "BibSys". Her brukte jeg søkeordene "generell bevæpning", "norsk politi + bevæpning" og "bevæpning + forebyggende". Gjennom disse søkene fant jeg bøker og artikler som var relevante. Jeg valgte ut de bøkene som var mest oppdatert og som jeg trodde ville belyse oppgaven best. Ved å studere dette stoffet fant jeg henvisninger til ytterligere litteratur som jeg fant på Deichmanske bibliotek i Oslo.

Internett er brukt for å finne informasjon på regjeringen.no. Her fant jeg aktuelle uttalelser og NOUer om temaet. På internett har jeg også brukt søkemotoren Google for å finne aktuelle medieoppslag og spørreundersøkelser som kunne belyse oppgaven ytterligere.

Litteraturinnhenting har vært en løpende prosess gjennom hele oppgaven.

2.2 Valg av pensum

I metodekapittelet har jeg brukt boka *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*, samt *Metode og oppgaveskriving for studenter*. Teoriene i oppgaven er hentet fra boken *I forkant*. Drøftelsen er basert på disse teoriene samt tidligere forskning, rapporter og ulike medieoppslag. Bøkene *Politiets bruk av skytevåpen i Norden*, *Samfunnets pansrede neve*, rapporten *Generell*

bevæpning av norsk politi fra Politiets Fellesforbund i 2011 og artikkelen *Det enkleste er ikke pistol* er spesielt brukt aktivt i drøftelsen.

2.3 Kildekritikk

Kildekritikk er av Dalland definert som ”å vurdere og karakterisere den litteraturen som er benyttet” (Dalland, 2012).

Ettersom norsk politi aldri har vært generelt bevæpnet finnes det lite forskning på området. Jeg har likevel brukt det lille av forskning som finnes angående politiets bruk av skytevåpen, sammen med ulike rapporter og artikler. Flere av mine kilder er således ikke regnet som sikre kilder, da de ikke er basert på grundig og vitenskapelig forskning. Enkelte av mine kilder er også politisk motivert. Dette gjelder spesielt stortingsmeldinger og NOUer, samt noen artikler fra Politiets fellesforbund.

2.4 Min forforståelse

Forforståelse gjør at vi ikke opplever virkeligheten kun gjennom det vi sanser. Vi tolker det vi oppfatter ut fra tidligere opplevelser og kunnskap vi besitter (Thuren, 2009). Min forforståelse er påvirket av det jeg har lært på politihøgskolen, i praksisåret og av media.

Det første året på Politihøgskolen var det fokus på kommunikasjon i utøvelsen av politiryket. Vi ble undervist at det er veldig viktig å ikke bruke makt med mindre det er absolutt nødvendig og at politiet skal ha et sivilt preg hvor våpen bare brukes i veldig risikofylte oppdrag. Da jeg kom ut i praksis ble den midlertidige bevæpningen innført. Mange politibetjenter jeg traff argumenterte for at dette ville styrke beredskapen og bedre sikkerheten, både for politiet og befolkningen. Som kommende politi forstår jeg at det er en økt trygghet å ha pistolen på hofta. Det gjelder spesielt i de oppdragene hvor det er umulig å vite hva som venter. Vissheten om at man har mulighet til å hjelpe publikum selv i en skarp situasjon kan gi en betryggende følelse, både for politibetjentene og for publikum.

Gjennom media har jeg i større grad fått belyst bevæpningsspørsmålet fra begge sider av saken. Både gjennom avisinnlegg og debatter på tv. Etter min mening bærer diskusjonen imidlertid preg av mange subjektive og relativt usaklige argumenter fra begge menings sider. Min

oppfatning er at media også fokuserer mer på de negative konsekvensene av bevæpning enn på de positive følgene.

3.0 Et historisk tilbakeblikk

I det følgende vil jeg ta for meg utviklingen i bevæpning av norsk politi fra 1930-tallet og fram til i dag.

I mellomkrigstiden var det store spenninger mellom arbeiderbevegelsen og arbeidstakerne i Norge. Splittelsen påvirket politiet og det utviklet seg to polititradisjoner, den myke og den harde linje. Den myke linje sympatiserte med arbeiderbevegelsen. De mente at politiet ikke skulle provosere og de var imot bevæpning. Den harde linje overså den sosiale og politiske bakgrunnen for arbeidskonfliktene og demonstrasjonene. De var for bevæpning og mente at politiet skulle rykke ut tidlig og avskrekke så mye som mulig. Den harde linjen fikk mange tilhengere utover 1920- og 30-tallet. Det ble opprettet et statspoliti i den harde linjes ånd, som tok seg av de mest krevende oppgavene. Statspolitiet besto ikke lenge, for da Arbeiderpartiet tok over regjeringsmakten i 1937 ble det lagt ned (Johansen, 1989). Fra den myke og den harde linje i mellomkrigstiden kan vi dra likhetstrekk mot dagens debatt om hvorvidt politiet skal være bevæpnet. I dag er det ikke arbeidskonflikter som er bakgrunnen for diskusjonen, men økt terrortrussel, politiets egensikkerhet og kort responstid (Finstad, 2015).

I etterkrigstiden lignet politiet på den myke linje fra mellomkrigstiden. Politiet var ikke bevæpnet, men hadde tilgang på våpen i spesielle situasjoner. Det var likevel først i 1962 at politiet fikk en felles våpeninstruks. Før det hadde politiets våpenbruk blitt regulert av fire forskjellige instruksjoner (Myrer, 2005).

I 1976 ble det opprettet et politiroллеutvalg for å se på hvilke oppgaver politiet skulle ha og hvordan politi Norge ønsket. Dette utvalget kom med ti grunnprinsipper for hvordan norsk politi burde være. Disse grunnprinsippene gjelder fortsatt. I grunnprinsipp nummer to står det at politiet skal ha et sivilt preg. Det vil si det motsatte av militært preg. Tanken er at det med et sivilt preg vil være lettere for politiet å få kontakt med publikum, og at politiet sammen med publikum da er i bedre stand til å bekjempe kriminalitet (Justis- og beredskapsdepartementet, 2005). Dette viser at den myke linje fra mellomkrigstiden fortsatt er et ideal for hvordan norsk politi skal opptre.

I 1989 ble våpeninstruksen fra 1962 erstattet. Dette ble en mer detaljert våpeninstruks hvor det blant annet ble viet et helt kapittel til bevæpning, mot kun en paragraf i den foregående (Myrer, 2005). I 2004 ble våpeninstruksen revidert, og det ble åpnet for framskutt lagring av skytevåpen i politibilene. Det vil si at våpenet er lagret i politibilen så lenge politibetjenten er på jobb. Før dette måtte politibetjentene hente ut våpenet fra tjenestestedet dersom de skulle på et oppdrag hvor det var gitt beslutning om bevæpning (Myrer, 2005). Responstiden på væpnede oppdrag ble således redusert med framskutt lagring. Framskutt lagring ble innført som obligatorisk fra 1. oktober 2013 (Våpeninstruks for politiet, 1989).

Som nevnt innledningsvis i oppgaven ble det i november 2014 besluttet av at norsk politi skulle midlertidig bevæpnes. Det ble gitt en midlertidig ordre om generell bevæpning av alt uniformert innsatspersonell i kategori 1, 2, 3 og 4. Bevæpningen kom på bakgrunn av en trusselvurdering PST gjorde høsten 2014 (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014). Den midlertidige bevæpningen ble avsluttet i februar 2016, over ett år og to måneder etter at den ble innført.

I april 2016 kom det igjen en ny våpeninstruks. Det er gjort flere endringer, blant annet er beslutningsmyndigheten for om bevæpning skal gis flyttet fra politimester til operasjonsleder (Våpeninstruks for politiet, 2015). Gjennom de siste års endringer og revideringer av våpeninstruksen er tilgangen til våpen gjort lettere enn tidligere. Dette kan gi inntrykk av at behovet for lett tilgang til våpen har blitt større. Kanskje er en permanent generell bevæpning det neste skrittet dersom utviklingen fortsetter i samme retning. Vil det virke kriminalitetsforebyggende?

4.0 Teori og drøfting

I drøftelsen av denne oppgaven vil jeg ta utgangspunkt i to av Elisabeth Myhre Lie sine teorier fra boka *I forkant*. Denne boken omhandler forebyggende politiarbeid. Teoriene jeg har brukt er lokalorientert politiarbeid og situasjonell forebygging. Disse teoriene er en analytisk fremstilling av kriminalitetsforebyggende arbeidsmetoder politiet bruker. Jeg vil ta for meg et perspektiv av gangen hvor jeg starter med å redegjøre for teorien. Deretter kommer en gjennomgående drøftelse av utfordringer som en generell bevæpning kan gi for det enkelte perspektiv.

4.1 Lokalorientert politiarbeid

I Norge har politiet tradisjonelt vært forankret i lokalsamfunnet. Lensmannskontorene og de lokale politistasjonene har vært lett tilgjengelig for publikum og politibetjentene har hatt god kunnskap om sitt tilhørende område. På den måten har politiet blitt kjent med sitt publikum. Målet med lokalorientert politiarbeid er å styrke relasjonene mellom politi og publikum. Dette skal skje gjennom å skape trygghet og tillitt. Publikum skal samtidig være en del av det kriminalitetsforebyggende arbeidet og på den måten kontrollere at politiet ikke misbruker sin makt (Lie, 2015).

Det finnes ikke en klar definisjon på hva lokalorientert politiarbeid er, men mange ulike definisjoner. Innenfor disse forskjellige definisjonene finnes det imidlertid fire kjennetegn som er felles. Det er desentralisering, samarbeid med publikum, lokal analyse og trygghet (Lie, 2015).

I det følgende vil jeg gå igjennom desentralisering, samarbeid med publikum og trygghet. Det er disse tre aspektene ved lokalorientert politiarbeid som jeg tror i størst grad vil bli utfordret ved en generell bevæpning av Norsk politi.

4.1.1 Politiet skal være desentralisert

Med desentralisert politi menes at politiarbeidet skal ha lokal forankring og utføres av betjenter med god kunnskap om lokale forhold (Lie, 2015).

Politiet i Norge er i gang med en stor strukturell omlegging som kalles Nærpolitireformen. Denne reformen tar utgangspunkt i Politianalysen som ble fremlagt i 2013. Nærpolitireformen ble vedtatt våren 2015, og det ble blant annet besluttet at antall politidistrikt skal reduseres fra 27 til 12 (Justis- og beredskapsdepartementet, 2015). Begrunnelsen for dette er et ønske om å etablere mer kunnskapsrike og robuste distrikt med gode fagmiljøer, som er godt rustet til å ha en god responstid og kvalitet i arbeidet. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2013).

Til tross for at det kalles Nærpolitireformen er det mange som hevder at et lokalt forankret politi vil forsvinne med reformen. Dette gjelder spesielt ute i distriktene hvor mange frykter at reformen vil føre til nedleggelse av lensmannskontorer og mindre politistasjoner. Kritiske røster

tror dette igjen vil føre til mindre politi i lokalsamfunnet og at man får et politi som ikke kjenner sitt publikum (Politiets fellesforbund, 2015).

Et sentralt spørsmål som følger av nærpolitireformen er hvordan publikum vil reagere dersom de føler at de ikke har et lokalt forankret politi. Dersom politiet i tillegg blir generelt bevæpnet vil det også være et spørsmål om hvordan publikum vil oppfatte politiet dersom de er bevæpnet når de først er tilstede. Professor Per Ole Johansen skriver i boken *Samfunnets pansrede neve* at en utfordring når politiet ikke har tett kontakt med publikum, er at det blir vanskeligere å utøve skjønn. Videre skriver han at bevæpning bidrar til å forsterke avstanden mellom politi og publikum. Dersom avstanden til publikum blir stor er det også lettere at solidaritet til kollegaer blir vesentlig større enn til publikum. Dette kan føre til at det blir lettere å føre en tøffere linje enn det situasjonen tilsier er nødvendig (Johansen, 1989). Basert på dette er det altså tenkelig at en generell bevæpning sammen med sentralisering gjennom nærpolitireformen vil skape større avstand mellom politi og publikum, og således medføre mindre opplevd trygget.

4.1.2 Et godt samarbeid med publikum

Publikum er politiets viktigste samarbeidspartner. Det er derfor avgjørende at de involveres i det kriminalitetsforebyggende arbeidet som utføres lokalt, og at politiet lytter til det publikum mener er relevante problemer. Gjennom et godt samarbeid med publikum og ved å gi publikum en aktiv rolle i det kriminalitetsforebyggende arbeidet, er tanken at det er den uformelle sosiale kontrollen og ikke den formelle kontrollen som opprettholder ro og orden (Lie, 2015).

Formell sosial kontroll er den kontrollen som blir styrt av myndighetene. Politiet er en av hovedaktørene i utførelsen av formell kontroll og utøver kontroll basert på formelle lover og regler som er fastsatt i samfunnet. Den uformelle sosiale kontrollen er den kontrollen alle mennesker utøver ovenfor hverandre til enhver tid. Det kan være kontroll gjennom hva man sier, blick eller kroppsholdning. Denne kontrollen skjer bevisst og ubevisst (Aas, Runhovde, Strype, & Bjørge, 2010, s. 48).

I etterkant av Gjørsv-kommisjonen sin rapport etter 22. juli var fokuset på at politiets beredskap måtte styrkes. Dette ble videreført i Politianalysen og i Nærpolitireformen. En eventuell generell bevæpning av politiet vil sammen med det sterke fokuset på økt beredskap styrke den formelle sosiale kontrollen. Dette kan distansere publikum fra politiet. I boken *I forkant* refererer Lie til F. Balvig (1995) som hevder at økt formell kontroll ikke nødvendigvis gir økt

trygghet hos befolkningen. Trygghetsfølelse skapes gjennom den uformelle sosiale kontrollen (Lie, 2015). Ifølge Lie kan et mer synlig politi gjøre at publikum føler mindre ansvar for sitt lokalmiljø. Publikum kan da miste sin aktive rolle i det kriminalitetsforebyggende arbeidet, noe som vil svekke politiets muligheter til å samarbeide med dem (Lie, 2015).

En viktig faktor for at politiet skal få til et godt samarbeid med publikum er at de har tillit i befolkningen. I Norge har publikum generelt høy tillit til politiet. I en undersøkelse utført i 2012 var det 87 % som hadde ganske stor eller svært stor tillit til politiet (Egge, Strype, & Thomassen, 2012, s. 16). Tillit fra publikum er viktig for at politiet skal få nok informasjon til å oppklare lovbrudd. Tillit vil samtidig lette arbeidet med å opprettholde ro og orden når publikum respekterer politiet som en autoritet (Lie, 2015). Publikums tillit blir skapt gjennom at de blir behandlet med respekt, at deres informasjon blir tatt på alvor og at politiet håndterer situasjoner og saker på en effektiv og god måte.

Foruten egenopplevelser påvirkes publikums tillit til politiet også av hva de hører fra bekjente (Lie, 2015). En annen aktør som kan påvirke publikums tillit til politiet er media. Media har stor påvirkningskraft ved at de velger hvilke saker som er i fokus over lengre tid. Dette var tilfellet med den midlertidige bevæpningen fra november 2014 til februar 2016. Det var blant annet TV-debatter rundt effekten av et bevæpnet politi. Samtidig fikk vådeskudd avfyrt av politiet mye oppmerksomhet i nyhetsbildet. Det fikk også en skyteepisode på Grønland den 18. september 2015. En somalisk kvinne ble skutt av politiet da hun angivelig skal ha truet en gutt med kniv. Politiets aksjon skapte voldsomme reaksjoner. Det ble hevdet at politiet burde løst situasjonen på en annen måte og folk gikk i demonstrasjonstog da de mente hendelsen var diskriminering fra politiets side. Vitner og andre gikk samtidig ut i media og sa at de ikke lenger hadde tillit til politiet. Et utsagn fra en somalisk jente illustrerer dette: ”Jeg tror dette vil føre til at færre vil stole på politiet. Mange i miljøet føler seg misforstått. De er oppgitt og sier: – Se, politiet lyver. Vi blir ikke hørt uansett” (Skytingen på Grønland skaper uro i miljøet, 2015).

Andre skyteepisoder fikk ikke like stor oppmerksomhet. ”Skyteepisoden på Roa i sommer forsvant like raskt fra mediebildet som den dukket opp. De to politibetjentene som var involvert, takker den midlertidige bevæpningen for at de er i live den dag i dag”. Dette er starten på en artikkel i Politiforum. Hendelsen det er skrevet om skjedde i forbindelse med stans av en stjålet bil på Roa i 2015 (Natten da bevæpningen reddet liv, 2015).

Dersom media systematisk velger å fokusere på de negative hendelsene ved bevæpning kan det muligens påvirke publikums tillit. Folk flest i Norge har ikke hatt direkte kontakt med politiet. Bakgrunnen for deres meninger er derfor annenhånds informasjon. Blant annet fra mediene. Inntrykket av politiet vil således i større grad være påvirket av media enn hva tilfellet er for eksempel for helsevesenet, hvor de fleste har førstehånds kjennskap de kan skape seg en mening ut ifra.

Hvordan media påvirker publikums holdning til politiet avhenger, i følge forskere på Politihøgskolen, av hvordan type kritikk det er. Prosessuelle spørsmål som hvor bra og rettferdig politiet behandler publikum har større innvirkning på folks meninger om politiet enn instrumentelle spørsmål, som hvor effektive politiet er (Kääriäinen, Isotalus, & Thomassen, 2016, s. 6). Det vil si at oppslag hvor politiets bruk av skytevåpen er kritikkverdig i forhold til nødvendigheten vil påvirke folks oppfatning i større grad enn ved instrumentelle spørsmål. Skyteepisoden på Grønland fikk mye oppmerksomhet, og var en typisk prosessuell kritikk. Mange slike saker kan til slutt påvirke publikums syn på bevæpning, samt deres tillit til politiet dersom det innføres generell bevæpning. Dette vil i verste fall kunne gjøre det vanskeligere å få til et godt samarbeid mellom publikum og politi.

Som jeg har drøftet over kan altså en generell bevæpning påvirke politiets muligheter til å samarbeide til publikum. I hvilken grad dette vil skje avhenger av om bevæpningen medfører at tilliten til politiet blir svekket, samt hvorvidt bevæpning fører til at publikum føler et mindre ansvar for den sosiale kontrollen i lokalsamfunnet eller ikke.

4.1.3 Skape opplevd trygghet

Politiet skal arbeide for å skape opplevd trygghet hos publikum gjennom å redusere deres utrygghet og frykt for å bli utsatt for kriminalitet (Lie, 2015). Trygghet er et vidt begrep og det finnes ikke en bestemt definisjon. Det kan ofte bli sagt at det er det motsatte av usikkerhet og risiko. Det skilles videre mellom konkret og abstrakt utrygghet. Konkret utrygghet kan være utrygghet opp mot kriminalitet, mens abstrakt utrygghet er en udefinert følelse av at det finnes en trussel mot egen sikkerhet. Følelse av utrygghet er en individuell følelse, men det er viktig å skille mellom reell utrygghet og opplevd utrygghet. Mange føler seg utrygge uten at de faktisk er det. Da har de kun en opplevd utrygghet og ikke en reel utrygghet (Aas, Runhovde, Strype, & Bjørge, 2010). Opplevd trygghet vil altså si at publikum føler seg trygge og at de ikke er redde for å bli utsatt for kriminalitet.

Et tiltak som ofte blir tatt opp av publikum, politikere og politiet selv er mer synlig politi. Det hevdes at det vil øke trygghetsfølelsen til publikum. Forskning kan imidlertid ikke bekrefte at mer synlig politi har økt trygghetsfølelsen til folk. Et forsøk som ble gjennomført i Danmark i perioden 1997 – 2001 viste at ved økt patruljering vil folk som vanligvis føler seg trygge tro at det har blitt mer kriminalitet siden det er mer synlig politi enn tidligere. Det fører til at de føler seg mer utrygge (Lie, 2015). Med utgangspunkt i dette er et interessant spørsmål hvordan publikum i Norge vil reagere dersom politibetjentene, i tillegg til å bli mer synlig, også går rundt med våpen på hofta. Vil dette virke betryggende, eller vil det skape økt frykt og en distansering mellom politi og publikum?

I boken *Samfunnets pansrede neve* fra 1989 påpeker Johansen, som nevnt under punkt 4.1.1, at bevæpningen av statspolitiet i mellomkrigstiden førte til en forsterket avstand mellom politiet og publikum. Videre viser Johansen til den finske kriminologen Paavo Uustiaalo som fremhever at; ”en rekke studier har nettopp vist at synlig bevæpning av politiet har en tendens til å skjerpe publikums motvilje, både bevisst og ubevisst” (Johansen, 1989, s. 226). Dette kan bidra til å understreke argumentet om at generell bevæpning vil føre til at politiet mister sitt sivile preg, som igjen vil føre til større avstand mellom politi og publikum (Bevæpningsutvalget, Politiets fellesforbund 2011). Poengene over viser at en generell bevæpning av politiet kan medføre at publikum ikke vil føle seg tryggere, men kanskje heller mer utrygge. På den annen side er det vanskelig å anta noe slikt med stor sikkerhet ettersom dagens politi er opplært til å snakke med publikum og være imøtekommende. Det er ikke sikkert dette vil endre seg, selv om politiet bevæpnes.

Undersøkelser som er gjort de siste årene gir heller ingen klare svar om bevæpning vil øke publikums trygghetsfølelse. I en undersøkelse gjort av MMI høsten 2011 var 55 % for bevæpning av politiet (Aftenposten, 2011). En annen undersøkelse gjort av InFact høsten 2015 viste at 40 % var for permanent bevæpning (VG, 2015). Det er naturlig å anta at svarene på disse undersøkelsene er påvirket av tidspunktene de er foretatt. Høsten 2011 var minnene fra 22. juli fortsatt friskt i minne, mens høsten 2015 raste debatten angående vådeskudd i politiet. Det er imidlertid en stor andel av den norske befolkningen som ønsker et generelt bevæpnet politi. Denne gruppen vil muligens føle seg tryggere dersom politiet blir generelt bevæpnet og dermed få en økt opplevd trygghet.

Opplevd trygghet vil imidlertid avhenge av hvordan bevæpningen av politiet foretas. I forbindelse med terrorangrepene i Brussel i mars 2016 sendte operasjonssentralen i Oslo ut følgende twitter-melding: ”Det er innført midlertidig bevæpning av alle patruljer i Oslo. Hensikten er å skape trygghet” (Operasjonssentralen i Oslo, 2016). Dersom politiet i Oslo bevæpnes hver gang det oppstår alvorlige situasjoner i land rundt oss, vil publikum kunne tro det er ekstra farlig å oppholde seg i Oslo rett etter slike hendelser. I stedet for å skape økt trygghet kan en slik kortvarig bevæpning føre til frykt. Siden norsk politi i utgangspunktet er ubevæpnet gir bevæpning inntrykk av at det er en spesiell situasjon. En slik praksis kan også gi inntrykk av at politiet i Norge kun blir bevæpnet etter at det har skjedd noe og ikke er i forkant.

Knutsson og Strype har sett på norsk politis bruk av skytevåpen i perioden 1990 – 2002 og sammenliknet dette med Sverige. Svensk politi er generelt bevæpnet. Korrigert etter befolkningsstørrelse viser det seg at svensk politi oftere bruker våpenet og at flere blir skadet ved skudd. Det gjelder både publikum og politiet selv. Dette mener Knutsson og Strype kan ha en sammenheng med at norsk politi blir tvunget til å ”fryse” situasjonen for å bevæpne seg, noe som medfører at de får bedre tid til å gjøre gode beslutninger. Svensk politi har derimot mulighet til å ta beslutning om å skyte veldig raskt. Basert på dette skriver Knutsson og Stryke om den norske bevæpningspraksisen: ”Både teoretisk og empirisk mener vi at det er grunnlag for å reise en hypotese for videre forskning om at den norske bevæpningspraksisen faktisk virker som en beskyttelsesfaktor, både for politiet og borgerne” (Knutsson, et al., 2005, s. 105). Dersom dette stemmer vil en generell bevæpning av norsk politi føre til at den faktiske tryggheten til både publikum og politi reduseres.

I følge masteroppgaven *Norsk Politi: permanent bevæpning og trygghetsfølelse* som er skrevet på Universitetet i Aalborg, tror ikke politiet selv at en generell bevæpning av politiet vil øke trygghetsfølelsen til publikum (Larsen, Foldager, Schmidt Sørensen, Børresen Fabrin, & Busing Jørgensen, 2013). Denne oppgaven er basert på data Liv Finstad samlet inn i 2011 om politibetjenters syn på permanent bevæpning. Datamaterialet til masteroppgaven var ca. 150 sider fritekst som Finstad selv ikke hadde hatt tid til å analysere. I dette datamaterialet kommer det fram at kun 25 % av politibetjentene som var med i undersøkelsen trodde at permanent bevæpning ville øke trygghetsfølelsen til befolkningen. 35 % trodde den ikke ville øke trygghetsfølelsen, mens 40 % ikke visste (Larsen, Foldager, Schmidt Sørensen, Børresen Fabrin, & Busing Jørgensen, 2013, s. 33).

Basert på politibetjentenes oppfatning og store deler av drøftelsen over kan det virke som at en generell bevæpning ikke vil skape økt opplevd trygghet hos publikum. En klar konklusjon er det imidlertid ikke ettersom omlag halvparten av Norges befolkning ønsker et generelt bevæpnet politi.

Jeg har nå gjennomgått tre relevante aspekter ved lokalorientert politiarbeid. Under neste punkt vil jeg drøfte generell bevæpning som et situasjonelt forebyggende tiltak.

4.2 Situasjonell forebygging

Situasjonell forebygging er en selvstendig teori som handler om å forebygge kriminalitet gjennom å endre de fysiske omgivelsene rundt et lovbrudd. Tanken er at det er lettere å endre de fysiske faktorene som frister til lovbrudd, enn å endre personene som begår lovbrudd. Typiske tiltak innen situasjonell forebygging er gjerder, overvåkningskamera, alarmer og skilting (Lie, 2015). Situasjonell forebygging innebærer altså å avskrekke innbyggere fra å begå lovbrudd ved å øke sannsynligheten for å mislykkes.

Situasjonell forebygging består av to teorier. Rasjonell aktør-teorien og rutineaktivitetsteorien. Rasjonell aktør-teorien er bygget på ideen om at mennesker er rasjonelle aktører som velger det lystbetonte og unngår det ubehagelige. Mennesker som begår lovbrudd velger det etter en avveining av hvor mye de kan tjene på handlingen i forhold til hvor stor risikoen er for å bli tatt. Dersom det er veldig lønnsomt å begå lovbrudd og sjansen for å mislykkes er liten, vil mennesker begå lovbruddet. Dersom situasjonen er motsatt, vil mennesker ikke begå lovbruddet (Lie, 2015). Rutineaktivitetsteorien tar utgangspunkt i at kriminaliteten skjer i forbindelse med menneskers daglige rutiner (Lie, 2015, s. 249). I følge rutineaktivitetsteorien vil mennesker med normal grådighet og egoisme begå lovbrudd dersom forholdene ligger til rette for det. Teorien sier videre at et lovbrudd vil inntreffe dersom disse tre elementene er tilstede samtidig: en motivert gjerningsperson, et tilgjengelig objekt og mangel på voktere. For å forebygge kriminalitet må en påvirke slik at disse elementene ikke forekommer samtidig. En analyse av hvilket element som er dominerende årsak til kriminaliteten vil også gjøre det enklere å finne motvirkende tiltak (Lie, 2015).

4.2.1 Vil generell bevæpning fungere som et tiltak i situasjonell forebygging?

For å undersøke om generell bevæpning av politiet kan virke som et situasjonelt tiltak vil jeg først vurdere hvorvidt mennesker er rasjonelle, og om bevæpning av politiet kan påvirke rutineaktivitetsteorien. Deretter vil jeg drøfte i hvilken grad en generell bevæpning kan føre til en forflytning. Forflytning vil kunne skje gjennom et våpenkappløp med de kriminelle.

4.2.1.1 Rasjonalitet

Ofte vil valget om å begå kriminalitet, være mer komplekst enn det som er beskrevet i rasjonell aktør-teorien (Lie, 2015). For en narkoman vil det være flere faktorer enn en kost-nytte vurdering som avgjør om han kjøper forbudte stoffer. Det samme gjelder notorisk vinningskriminelle. Det å begå lovbrudd har blitt en del av livsstilen deres. En rutine og en følge av livet de lever.

Kriminelle er altså ikke nødvendigvis rasjonelle. Spørsmålet blir så hvordan ikke-rasjonelle kriminelle vil reagere dersom politiet blir bevæpnet. I boken *Profesjonsetikk* skriver Svein Aage Christoffersen om noe han kaller sinnsreserve. Med sinnsreserve menes en mental reserve som vi kan bruke for å få kontroll på oss selv ved nye inntrykk. Når en person har mistet sin sinnsreserve mister vedkommende kontrollen over seg selv. Det vil da være vanskelig å appellere eller snakke med denne personen (Christoffersen, 2011). Sinnsreserve er aktuelt i spørsmålet om kriminelles rasjonalitet i møte med, eller i håndtering av skytevåpen. For mange er skytevåpen kun et drapsvåpen og noe de færreste har erfaring med. En kriminell som blir møtt av bevæpnet politi kan bli mer stresset enn ved å møte ubevæpnet politi. Dersom mye står på spill eller vedkommende har en vanskelig livssituasjon, kan et slikt møte føre til at personen mister sin sinnsreserve. Det kan igjen føre til unaturlig oppførsel eller reaksjon på instinkt. Dette kan skape svært farlige situasjoner dersom politiet feiltolker vedkommende sin reaksjon som truende og derfor velger å bruke våpenet.

Et annet spørsmål er om politiet alltid er rasjonelle med skytevåpen på hofta. På tross av at polititjenestepersoner skal ha god trening i bruk av våpen kan alle bli påvirket av å være bevæpnet til enhver tid. I et krevende oppdrag er det mye polititjenestepersonene skal ha kontroll på, og vissheten om at en er bevæpnet kan øke stresset. Dersom noe uventet oppstår kan sinnsreserven ta slutt og føre til en ikke-rasjonell handling fra politiets side. Dette kan være svært farlig, både for politi, publikum og kriminelle, dersom politiet på grunn av manglende sinnsreserve eller stress avfyrrer unødvendige skudd. Det er heller ikke umulig at noen av

vådeskuddene som ble avfyrt under tømme- og ladeprosedyrene under den midlertidige bevæpningen kan forklares med stress.

Når det gjelder rutineaktivitetsteorien kan bevæpning av politiet være et tiltak som gjør kriminelle blir mindre motivert til å begå alvorlige lovbrudd. Siden politiet med bevæpning har lettere tilgang til et sterkt maktmiddel er sjansen for at den kriminelle mislykkes større. Samtidig kan de negative konsekvensene for den kriminelle være av mer alvorlig art enn om politiet er ubevæpnet. For mindre alvorlig kriminalitet tror jeg et mer synlig politi på belastede steder, altså en reduksjon i mangel på voktere, vil ha en større kriminalitetsforebyggende virkning enn å bevæpne politiet. Grunnen til dette er at politiet ikke bruker våpenet med mindre det er absolutt nødvendig. Det vil det sjeldent være ved mindre alvorlig kriminalitet.

4.2.1.2 Forflytning

Et argument mot bevæpning har vært at dersom politiet bevæpnes, vil også de kriminelle gjøre det. Dette kan ses på som et forflytningsproblem. Forflytningsproblemet går ut på at man gjennom situasjonell forebygging ikke påvirker de grunnleggende årsakene til at kriminalitet oppstår. Kritikere av situasjonell forebygging mener at kriminalitet derfor vil forflytte seg fra ett sted til et annet, fra en tid til en annen, fra et mål til et annet, at nye metoder og strategier tas i bruk, eller at en type kriminalitet erstattes med en annen (Lie, 2015). Generell bevæpning vil heller ikke påvirke de grunnleggende årsakene til at kriminalitet oppstår. I tillegg vil de kriminelle muligens skifte strategi når de oppdager at politiet er bevæpnet. De vil da for eksempel bevæpne seg for å kunne gjennomføre de samme kriminelle handlingene. Dette kalles taktisk forflytning (Lie, 2015).

Ifølge rasjonell aktør-teorien vil dette skje så lenge de kriminelle vurderer fordelene av bevæpning som større en ulempene (Lie, 2015). Lie refererer til Glorya Laycock som påpeker at det kan få alvorlige konsekvenser dersom et situasjonelt tiltak fører til at de kriminelle blir mer ekstreme (Lie, 2015). En kan jo tenke seg at dersom en generell bevæpning av politiet fører til at de kriminelle også bevæpner seg kan det få meget uheldige konsekvenser. Med kriminelle som er i besittelse og villige til å bruke våpen er det større sjanse for at noen blir alvorlig skadet, i verstefall dør.

Våpenkappløp blir altså ofte brukt i debatten som et argument mot generell bevæpning. Det blir likevel aldri lagt fram noe dokumentasjon som underbygger dette. NRK gikk imidlertid så langt

at de inviterte Sven-Erik Utsi, en tidligere ransmann, til en TV-debatt om bevæpning. Her ble Utsi spurt om hvordan de kriminelle ville reagere dersom politiet ble generelt bevæpnet. Utsi svarte da: ”De kommer til å ty til enda mere våpen.” Han argumenterte med at fremskutt lagring gjør at politiet ikke har umiddelbar tilgang til skytevåpen. Det er de kriminelle klar over og de velger derfor å ikke være bevæpnet. Hvorvidt Utsi er en pålitelig kilde er annen sak. Senere i samme debatt kom det fram at under alle konfrontasjonene han hadde hatt med politiet så hadde han vært bevæpnet, bortsett fra første gang. Politiet hadde på sin side alltid vært bevæpnet (NRK TV, 2015).

Hvorvidt en generell bevæpning vil føre til et våpenkappløp er veldig usikkert da det som nevnt over ikke finnes noe dokumentasjon på dette. Politiet har i dag fremskutt lagring, så selv uten generell bevæpning har de lett tilgang til våpen dersom de får et oppdrag av alvorlig art. De kriminelle er klar over dette, slik at det er grunn til å tro at de som planlegger alvorlig kriminalitet allerede er bevæpnet.

5.0 Avslutning

I denne oppgaven har jeg forsøkt å belyse hvorvidt en generell bevæpning av norsk politi vil virke kriminalitetsforebyggende. For å drøfte dette har jeg brukt teoriene om lokalorientert politiarbeid og situasjonell forebygging.

Gjennom et historisk tilbakeblikk redegjorde jeg for hvordan norsk politi har en lang tradisjon med et sivilt preg. Dette har ikke forandret seg, men de siste årene har våpenet blitt lettere tilgjengelig.

I drøftelsen av lokalorientert politiarbeid ble det tydelig at det ikke er et klart svar på om generell bevæpning vil virke kriminalitetsforebyggende. Dersom Nærpolitireformen fører til en desentralisering, slik mange frykter, kan en synlig bevæpning lede til større avstand mellom politi og publikum. En bevæpning kan samtidig skape utrygghet og gjøre det vanskeligere for politiet å opprettholde et godt samarbeid med publikum. Det som trekker i motsatt retning er at omlag halvparten av Norges befolkning ønsker at politiet skal være generelt bevæpnet. Denne andelen av publikum vil kunne føle økt trygghet med bevæpning. Samtidig har den norske befolkningen generelt stor tillit til politiet, på tross av noe negativ omtale i media. Denne tilliten vil kunne bidra til å hindre at trygghetsfølelsen til publikum svekkes ved generell bevæpning.

Under drøftelsen av generell bevæpning som situasjonell forebygging er rasjonaliteten til de kriminelle en avgjørende faktor, sammen med stressnivået hos politiet. Dersom kriminelle er rasjonelle aktører kan en bevæpning av politiet medføre at de anser kostnadene for såpass store at de velger å begå færre lovbrudd. I så fall vil generell bevæpning virke som et kriminalitetsforebyggende tiltak. På den annen side kan ikke-rasjonelle kriminelle og bevæpnet politi med manglende sinnsreserve skape farlige situasjoner. Kritikere av situasjonell forebygging mener videre at slike tiltak kun fører til en forflytning av kriminaliteten, ettersom det ikke gjør noe med de bakenforliggende årsakene. I stedet for å virke kriminalitetsforebyggende kan bevæpning således føre til et våpenkappløp. Det er imidlertid ingen dokumentasjon på at et slikt våpenkappløp vil finne sted.

6.0 Litteraturliste

Bøker og rapporter:

Aas, G., Runhovde, S., Strype, J., & Bjørge, T. (2010). *Trygghet i det offentlige rom*. Oslo: PHS Forskning.

Christoffersen, S. (2011). *Profesjonsetikk* (2. utgave. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Dalland, O. (2012). *Metode- og oppgaveskriving for studenter*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Johannessen, A., Tufte, P., & Christoffersen, L. (2011). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (4. utg.). Oslo: Abstrakt forlag AS.

Justisdepartementet. (1989). *Våpeninstruks for politiet*. Oslo: Justisdepartementet.

Lie, E. M. (2015). *I forkant, kriminalitetsforebyggende politiarbeid*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Myrer, T.-G. (2005). *Som siste utvei*. Oslo: Universitetsforlaget.

Thuren, T. (2009). *Vitenskapsteori for nybegynnere* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademiske .

Internett:

Aftenposten. (2011, Oktober 19). *Flertallet vil ha bevæpnet politi*. Hentet Mars 13, 2016 fra

Aftenposten: <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/Flertallet-vil-ha-bevapnet-politi-6318398.html>

Dommerud, T., Aarnes, H., Christensen, M., & Slettholm, A. (2015, 09 22). *Skytingen på Grønland skaper uro i miljøet*. Hentet 03 12, 2016 fra Oslo by: <http://www.osloby.no/nyheter/krim/Skytingen-pa-Gronland-skaper-uro-i-miljoet-8172754.html>

Justis- og beredskapsdepartementet. (2015, September 29). *Våpeninstruks for politiet*. Hentet Mars 30, 2016 fra Lovdata: https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/2015-07-02-1088?q=v%C3%A5peninstruksen#KAPITTEL_3

Justis- og beredskapsdepartementet . (2014, November 21). *Samtykke til bevæpning*. Hentet Januar 4, 2016 fra Regjeringen: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/Samtykke-til-bevapning/id2341743/>

Justis- og beredskapsdepartementet. (2005, 06 24). *St.meld. nr. 42 (2004-2005)*. Hentet 03 13, 2016 fra regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-42-2004-2005-/id199239/?ch=2>

NRK TV. (2015, oktober 15). Debatten. *Debatten 15.10.2015* . Oslo, Norge: NRK TV.

Operasjonssentralen i Oslo. (2016, mars 22). *Twitter - Oslo politidistrikt*. Hentet mars 30, 2016 fra Twitter: <https://twitter.com/politietoslo/status/712258745254936576>

Politiets fellesforbund. (2015, November 16). *Frykter fjernpolitireform*. Hentet mars 17, 2016 fra Politiets fellesforbund: https://www.pf.no/pf/aktuelt_na/nyhetsarkiv/2015/november/Frykter+fjernpolitireform.d25-T2BzIXR.ips

VG. (2015, november 17). *VG-måling: Nordmenn flest vil fortsatt ha bevæpnet politi*. Hentet mars 13, 2016 fra VG: <http://www.vg.no/nyheter/innenriks/politi-hverdagen/vg-maaling-nordmenn-flest-vil-ha-fortsatt-bevaepnet-politi/a/23562543/>

6.1 Selvvalgt pensum

Aas, G., Runhovde, S., Strype, J., & Bjørge, T. (2010). *Trygghet i det offentlige rom*. Oslo: PHS Forskning. Side 48. **1 side.**

Bevæpningsutvalget, Politiets fellesforbund 2011. (2011). *Generell bevæpning av norsk politi*. Oslo: Politiets fellesforbund. Hele. **62 sider.**

Egge, M., Strype, J., & Thomassen, G. (2012). *Tillit til politiet etter 2011*. Oslo: Politihøgskolen. Side 15-19. **4 sider.**

Finstad, L. (2015). Det enkleste er ikke pistol. I L. Korsell, P. Larsson, & J. Christophersen, *Ekstraordinære tider* (ss. 225-247). Oslo: Novus forlag AS. **22 sider.**

Johansen, P. O. (1989). *Samfunnets pansrede neve*. Oslo: Gyldendal norsk forlag. Kapittel 1 og 7. **16 sider.**

Justis- og beredskapsdepartementet. (2013). *Ett politi - rustet til å møte fremtidens utfordringer - Politianalysen*. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet. Side 29-38 og 88-140. **68 sider.**

Justis- og beredskapsdepartementet. (2015). *Prop. 61 LS. Endringer i politiloven mv. (trygghet i hverdagen – nærpoltireformen)*. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet. Side 67-99. **32 sider.**

Knutsson, J., Elholm, T., Holmberg, L., Frande, D., Åminne, C.-G., Lounaskorpi, J., et al. (2005). *Politiets bruk av skytevåpen i nord*. (J. Knutsson, Red.) Oslo: Politihøgskolen. Side 93-106 og 139-160. **34 sider.**

Kääriäinen, J., Isotalus, P., & Thomassen, G. (2016, februar 25). Does public criticism erode trust in the police? The case of Jari Aarnio in the Finnish news media and its effects on the public's attitudes towards the police. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*. Hele. **16 sider.**

Larsen, D., Foldager, J., Schmidt Sørensen, J., Børresen Fabrin, L., & Busing Jørgensen, P. (2013, juni). Norsk Politi: Permanent bevæbning og tryghedsfølelse. *Norsk Politi: Permanent bevæbning og tryghedsfølelse*. Universitetet i Aalborg. Side 30 – 44. **14 sider.**

Mortvedt, O. (2015, 12 09). Natten da bevæbningen reddet liv. *Politiform*, ss. 10-19. **10 sider.**

Totalt 279 sider